

3 Kända ombyggnader, förändringar och underhållsarbeten

3.1 Källor och litteratur

Bolinder, Gustaf, "Knivsta kyrka", i *Sveriges kyrkor Uppland, Band 4, h 1-2*, Uppsala 1912.

Bonnier, Ann Catherine, *Kyrkorna berättar, Upplands kyrkor 1250-1350*, Uppsala 1987.

Karlsson, Ann Mari, *Knivsta kyrka, Upplands kyrkor 118a*, Uppsala 1985.

Kulturmiljöbild, Riksantikvarieämbetets hemsida: http://www.kms.raa.se/cocoon/bild/public_search.html

Norberg, Rune, *Knivsta kyrka, Upplands kyrkor 118*, Uppsala 1966.

Sundquist, Nils, "Knivsta kyrkas portal" i *Uppland. Upplands fornminnesförenings årsbok 1960*, Uppsala 1960.

Åman, Anders, "Restaureringar från 1800-talets slut till i dag", i *Uppland. Landskapets kyrkor*, utgiven av forskningsprojektet sockenkyrkorna, Stockholm 2004.

Upplandsmuseet (UM): foton och handlingar i topografiska arkivet.

3.2 Kronologisk förteckning

Årtal	Händelse	Källa
ca 1300	Kyrkan i Knivsta uppförs i gråsten som en salkyrka. Den försågs med ett plant innertak av trä. Sakristian är äldre än kyrka i övrigt. Troligen föregicks kyrkan av en äldre romansk stenkyrka.	Bonnier s 61, 80. Karlsson s 3.
1450-1500	Kyrkan välvs med tegelribbvalv och förses med målningar som attribuerats till Tierpsgruppen. Ungefär samtidigt införskaffas altarskåpet.	Karlsson s 4, 7 Bolinder s 129
Ca 1500	Vapenhuset byggs i söder.	Sundquist s 7
1616	En klockstapel uppförs.	Bolinder s 129
1628	Bogårdsmurens tak repareras.	Bolinder s 107
1634	Korskrank byggs	Bolinder s 129
1646	En läktare byggs och bänkarna restaureras.	Bolinder s 129
1600-t	Rikliga inköp och donationer av skrudar, silver och ljusredskap.	Bolinder s 129
1696	Stigluckorna repareras.	Bolinder 106
1747	Ny stiglucka uppförs	Bolinder s 129
1756	Klockstapeln uppförs av byggmästaren Per Persson Holm. Den ersatte en äldre klockstapel som stod strax söder om den nya.	Norberg s 71 f
1760	Fönstren utvidgades.	Bolinder s 129

1770	Stenaltaret rivs.	Bolinder s 129
1777	Ny kyrkogårdsmur muras från grunden i väster och söder. Den byggs som kallmur.	Bolinder s 107
1774	Ny predikstol införskaffas.	Bolinder s 129
1770-talet	Den medeltida bogårdsmuren, murad med kalkbruk och försedd med tak av trä och spån, revs och ersattes av en kallmurad stenmur. Till bogårdsmuren hörde även stigluckor i tegel som också revs.	Norberg s 72
1787	Klockstapeln förses med ny brädpanel från stenfot upp till elva alnar.	Bolinder s 107
1830-40-tal	Kyrkogården utvidgas söderut 1832, korgolvet läggs om och ny altarprydnad anskaffas.	Bolinder s 129
1892	Restaurering efter förslag av arkitekten G. Petterson. Den omfattade ny inredning med altare, altarprydnad, altarring, bänkar, läktare och orgel. De medeltida målningarna i valven och på pelarna togs fram och retuscherades eller bättrades hårt.	Bolinder s 129
1917-20	Den putsade lilla byggnaden i kyrkogårdens nordöstra hörn uppförs någon gång mellan 1917 och 1920 enligt fotografier från nämnda årtal.	Kultur- miljöbild
1941	Byggnadsstyrelsen lämnar tillstånd till installation av elektrisk belysning.	UM
1948-58	Kyrkogården utvidgas åt öster någon gång mellan 1948 och 1958.	Foto på Upplands- museet
1956	Förslag till restaurering av kyrkan upprättas av arkitektkontoret Thafvelin Stalin, Stockholm.	UM
1958-1961	Restaurering efter förslag av arkitekt Harald Thafvelin genomförs. Nytt kalkstensgolv läggs i kyrkan, ny bänkinredning, nytt altare. Delar av 1890-talets måleri avlägsnas och medeltidsmålningarna konserveras. Konservator var Sven Dalén. Delar av 1890-talets inredning bevaras såsom altarringen, läktarbarriären och predikstolen. Nytt orgelverk placeras bakom den gamla orgelfasaden som bevaras. Nya fönster sätts in. Gravstenen i koret under epitafiet flyttas och läggs i korgolvet. Rundfönstret i norr muras igen och ersätts av ett mindre, rundbågigt fönster. Valven isolerades. Nya elinstallationer.	UM, Åman s 125
1960	Rengöring och lagning av Kafleska epitafiet utförs av R. S. Wibeck	UM
1965	Länsstyrelsen i Stockholms län anhåller om att området kring Knivsta kyrka skall omfattas av förordnande om landskapsbildsskydd enligt 122 § byggnadslagen och 19 § Naturvårdslagen.	UM
1967	Förslag till nya kyrkogårdsarmaturer och ändring av gångar på kyrkogården upprättas av arkitekt Carl Eric Nohldén och landskapsarkitekt Lennart Pedersen. Landsantikvarien i Stockholms län tillstyrker förslaget i en skrivelse.	UM
Ca 1968	Kyrkogården utvidgas åt öster ytterligare en gång.	UM
1968-69	Utvändig renovering. Etapp 1 1968 omfattade nedtagning av puts utom i dörr- och fönstersmygar. Etapp 2 1969 omfattade nyputsning. Gavelröstena i tegel togs fram och putsades ej om, förutom blinderingsnischerna som putsades och vitkalkades. Bjerking AB upprättade arbetsbeskrivning. Arkitekt var NOARK genom Carl Eric Nohldén, Uppsala. I samband med	UM

	omputsning justerades och kompletterades plåtdetaljer på tak och i nischer. Tak och vindskivor tjärades. Grundning gjordes med KC-bruk, ytputs med våtsläckt gotlandskalk. Avfärgning med kalkfärg, fem tunna strykningar. Klockstapeln tjärades.	
1979	Korfönstret försågs med glasmålningar av Jochem Poensgen. Altarskåpet sänktes för att fönstret skulle synas bättre.	UM
1982	Konservator Elkea Tångeberg erhåller RAÄ:s tillstånd att konservera altarskåpet.	UM
1986	Raä lämnar tillstånd till dokumentation och märkning av inventarier.	UM
2003	Inventarier förses med lås- och fästanordningar i syfte att förhindra stöld. Tillstånd för åtgärden ges av Länsstyrelsen i Uppsala län.	UM
2004	Länsstyrelsen lämnar församlingen tillstånd att anlägga upplag av jord till gravläggningar.	UM